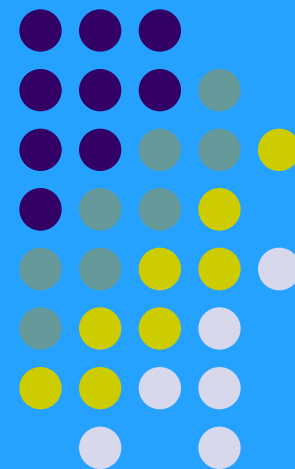

Nadaný žák ve třídě

Bílá kniha:

„Nadaní žáci jsou ti, kteří vykazují mimořádně vysokou úroveň své činnosti, ať už v celém spektru nebo v omezené oblasti, ale i ti, jejichž potenciál nebyl ještě pomocí testů, ani experty rozpoznán.“

Talent a nadání

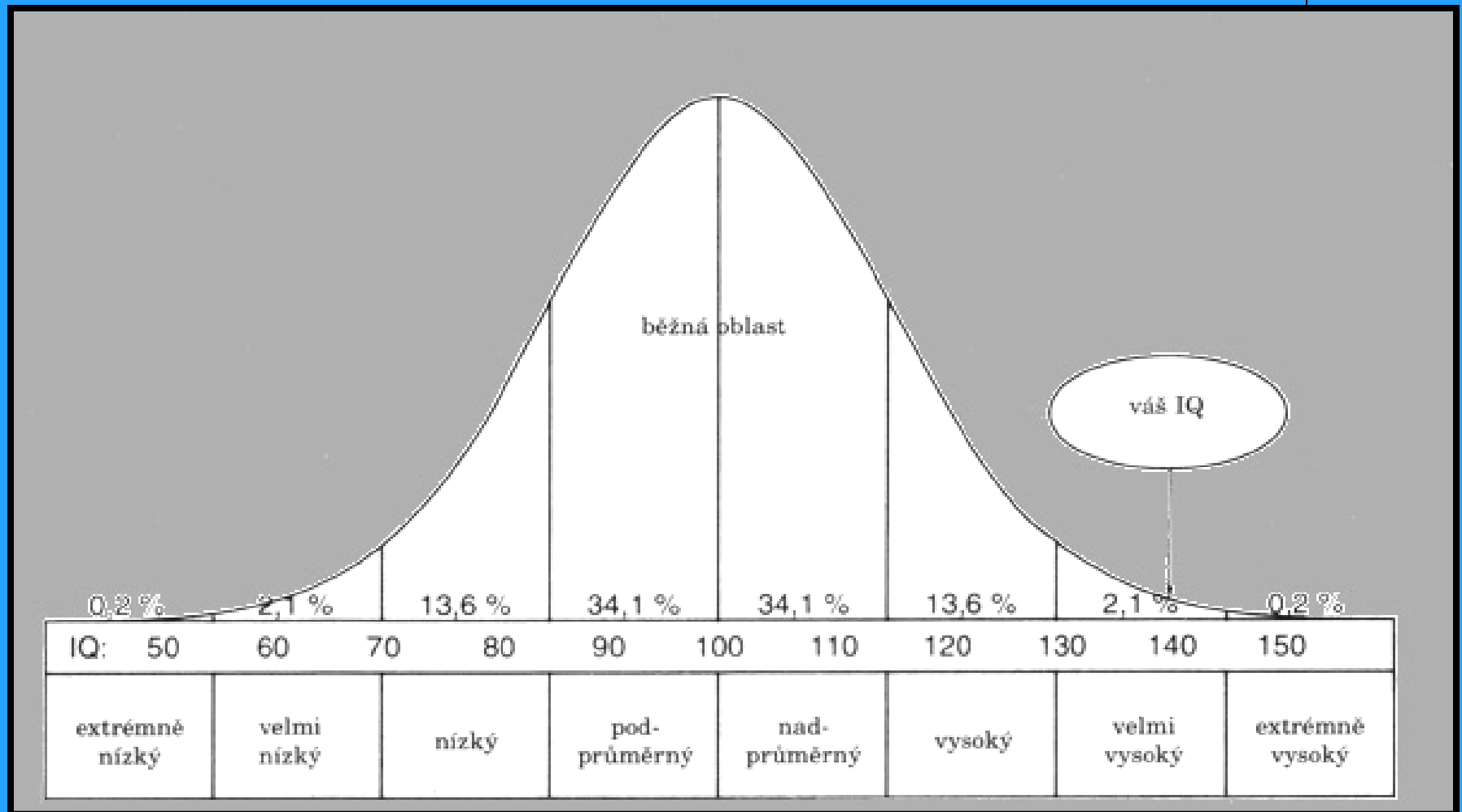
Talent

- starověk = jednotka hmotnosti (více než 26 kg)
- vlastnit talent stříbra = velmi bohatý člověk
- 1.st.n.l. = duchovní bohatství (křesťanství – dar Boží)
- dnes - oblast nadprůměrných schopností a dovedností člověka (získaných)

Nadání

- mladší pojem (20. stol.)
- člověk je něčím nadán, angl. gifted = „obdarovaný“
- soubor vloh (vrozené) k úspěšnému rozvíjení schopností, tzn. jedinci podávající nadprůměrné výkony v určité oblasti lidského konání
- někdy bývá talent vnímán jako synonymum slovu nadání

Gaussovo rozložení

„Nadání“ v dějinách

- středověk: kvalitativně vyšší výkon jedince v určité profesi
- 19. stol.: **Charles Darwin** – teorie o původu druhů (evoluce)
- 20. stol.: nadání = inteligence

pole psychologie

Alfred Binet – standardizované inteligenční testy

William Stern – porovnání inteligence s jeho věkem, zavádí „IQ“
inteligence = schopnost individua vědomě orientovat vlastní myšlení a
uzpůsobovat na nové požadavky (= přizpůsobit se)

- 2. pol. 20. stol.: **Lev Vygotsky** – úloha společnosti (pedagogiky)

David Wechsler – testy inteligence (Wechsler
Intelligence Scale for Children – WISC)

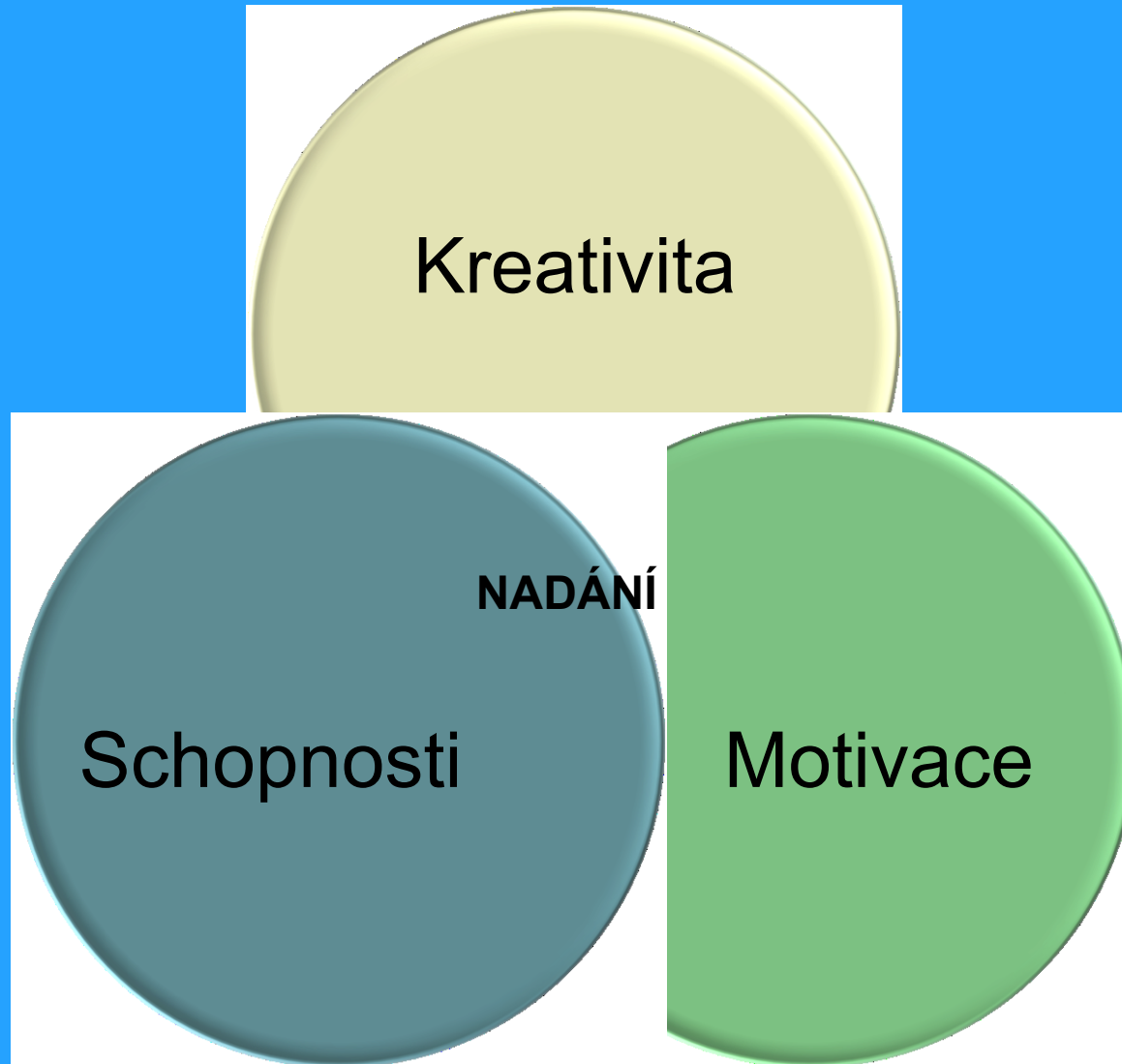
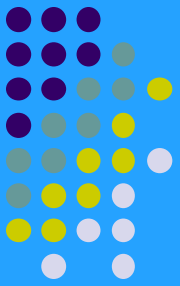
Vícenásobná inteligence

- **Howard Gardner**
„multiple intelligences“
- Intelligence = schopnost řešit problémy, nebo vytvářet produkty, které jsou hodnotné v rámci společensky nastavené hodnoty
- **7 (9) typů inteligence:**
lingvistická,
logicko-matematická,
prostorová,
hudební,
kinestetická,
intra-personální,
inter-personální
+ přírodní a existencialistická

Model nadání podle Josepha S. Renzulliho (1986)

Současnost - Joan Freemanová

- ECHA (European Council for High Ability = Společnost pro talent a nadání (STaN), dr. Eva Vondráková)
- **nadané děti nejsou homogenní skupinou**
rozdíly: učební styl, kreativita, rychlost vývoje,
osobnost, sociálního jednání, pohlaví
- emoční problémy mohou zabraňovat v projevu talentu
- učitelé by měli hrát roli průvodce a pomocníka (zaměřit se na potřeby, zájmy a cíle samotných dětí a respektovat je)

Specifické projevy v oblasti:

- **Paměť a znalosti** – vynikající paměť a používání informací
- **Autoregulace** – schopnost sebeřízení, řízení a kontrola učení
- **Rychlost myšlení** – více plánování a následné rychlejší rozhodování
- **Zpracování problémů** – doplňování informací, výběr podstatných informací a proniknutí k podstatě věci
- **Pružnost** – schopnost uvědomovat si a přijmout i jiný možný způsob učení a řešení problémů (divergence)
- **Složitost** – tendence dělat hry a úkoly složitějšími (-> zajímavější)
- **Soustředění** – od raného věku schopnost záměrného a dlouhodobého soustředění
- **Časná symbolická aktivita** – velmi brzy se naučí mluvit, číst a psát
(podle dr. Vondrákové, E.: <http://www.talent-nadani.cz>)

Nejčastější problémy:

- poruchy ***spánku***, související s nadměrnou vzrušivostí nervové soustavy,
- poruchy ***emocionality***,
- problémy v ***sociálních vztazích***,
- poruchy ***chování***, vyplývající z špatných sociálních vztahů,
- nedostatečně rozvinutá ***grafomotorika***,
- poruchy ***výslovnosti***,
- další problémy spojené s ***jakýmkoliv postižením*** (zrakové, sluchové, tělesné, poruchy učení...)
– též nazývané „***dvakrát výjimečné dítě***“

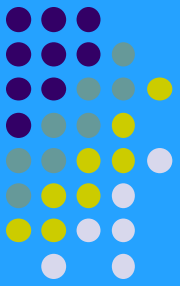
(podle prof. Dočkala)

Co s nadaným žákem?

- identifikovat
- začít spolupráci s PPP
- vytvořit IVP nadaného žáka
- využít maximálně legislativních podmínek a materiálně technických podmínek
 - vynechání ročníku
 - účast ve výuce některých předmětů se staršími žáky
 - vytváření speciálních tříd
 - přechod na specializovanou školu (/víceleté gymnázium)
- neustále vyhodnocovat
- **vést kvalitní výuku(!) (= mít zájem o žáky)**

Možnosti školy

- **Vyhlášky (48 a 73/2005):**
 - přestup do vyššího ročníku
 - rozšířená výuka předmětu či skupiny předmětů (musí obsahovat i ŠVP!)
 - spolupráce s PPP
 - tvorba IVP
- **RVP**
 - 4. část: žáci se speciálními vzdělávacími potřebami – kap. 9: mimořádně nadaní
 - příklady pedagogicko-organizačních úprav:
 - IVP
 - doplnění, rozšíření a prohloubení vzdělávacího obsahu
 - zadávání specifických úkolů
 - zapojení do samostatných rozsáhlejších prací a projektů
 - vnitřní diferenciací žáků v některých předmětech
 - občasné vytváření skupin pro vybrané předměty s otevřenou možností volby na straně žáka
 - účast ve výuce některých předmětů se staršími žáky

Možnosti práce učitele

- pozorovat práci dětí
- snažit se porozumět žákům
- své postřehy konzultovat s kolegy
- spolupracovat s pracovníky PPP
- vytvářet dobré klima třídy
- využívat vhodné (a různé) techniky motivace
- udržovat kontakt s rodiči
- zvládnout strategie řízení třídy a metody výuky
- každému dítěti se věnovat i individuálně

Konkrétní prvky výuky

- doplňovat, rozšiřovat a prohlubovat vzdělávací obsah výuky
- zadávat specifické úkoly (mít zásobu)
- zapojit žáky do samostatných a rozsáhlejších prací a projektů
- zprostředkovat soutěže, projekty, technologie atd.
- vést pestrou výuku svého oboru a znát jeho možnosti
- využívat metody alternativních pedagogik

- akcelerace (urychlování učiva)
- enrichment (obohacování učiva)

Zdroje informací

Literatura

- MACHŮ, E.: Rozpoznávání a vzdělávání rozumově nadaných dětí v běžné třídě základní školy
- LAZNIBATOVÁ, J.: Nadané dieťa. Jeho vývin, vzdelávanie a podporovanie
- JURÁŠKOVÁ, J.: Základy pedagogiky nadaných
- HŘÍBKOVÁ, L.: Nadání a nadaní
- DOČKAL, V.: Psychológia nadania

Legislativa

- RVP ZV
- Vyhláška č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky
- Vyhláška č. 73/2005 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných
- Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání

Internet

- viz prezentace